

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünnepnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Száma 4 fillér,
idéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Hejben hához hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
désel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 60
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 1 kor.

A spanyol király.

Féken tartott nép között nem biztos egy uralkodó élete sem. Talán éppen csak ez a nyugalommal, reménységgel megáldott nép, a magyarság között alhat, járhat nyugodtan akármi zsarnok.

Bizony, meg lett volna kimélve Alfonz spanyol király az ijedtségtől, ha nászmenetét a budapesti Andrassy-uton tartja, fején a Szent-István koronáját hordva.

Itt nem akad bombavető. Hírét sem ismerik annak. A bomba alakját is képzeletben rajzolja meg a jó magyar ember. Egyi egy nagy körtének, a másik egy kis dinyenyének képzeleli.

Hogy pedig mi a csudával van megrakva, azt már csak a kémikába beavatottak tudják erre felé. Lám, pedig Hispániában, a nancsligetek, pálmák, fügefák kies hazájában a halászegény serdülő gyerek korában is, nem hogy tudja, mi van a bomba gyomrában sőt azt még maga is megbirja föltetni. S mikor föltögtetik azokat a fekete üres vasgolyókat, minduntalan a *nemzeti* királyukra gondolnak.

A király pedig, a spanyol, mégis szereti a hazáját. Hiszen az ő vére is spanyol. Ha ő lett volna halászegény, tán szintén bombát föltögtetne. De király lett. Így neki gyártják azokat. A spanyol király mégsem neheztel a nemzetére. Nem igaz hát az, hogy a népre neheztelni feltétlenül kell annak az uralkodónak, kinek udvarában a spanyol etikette bohóckodik.

A spanyol király megmenekült szerencsésen. Hogy a kiállt izgalmak ágyba fektették, az emberileg érthető. Bátorságára vall azonban, hogy megigértte, hogy az áldozatok *temetésén* részt vesz. Sőt némi előrelátást is elárul ezzel az ifju király, mert az áldozatok még nem haltak meg, csak haldokolnak. De a mire Alfonz kiheveri az ijedtség okozta főfájást: azok a haldoklók is kigyógyulnak az élet szenvedéseiből és meghalnak.

A nép arra a temetésre is tömegesen fogja kisérni Alfonzot. Mert a nép szeret a királyért rajongani.

Alfonz egyébként számos uralkodótól kapott részvét és üdvözlő táviratot. Ki minek minősítette az esetet. Balesetnek-e, a merényletért, vagy szerencsének, a szerencsés megmenekülésért. Az Isten jóakarátát látják benne agg bölcsék és uralkodók (bocsánat, hogy e két szót nem irtuk össze.)

Hát az igaz is, hogy Alfonzo

nem érdemelte ki azt a nagy kitüntetést, mit csak a jól kiszolgált zsarnokoknak szokott megadni a művelt nyugat és a forró délanarkistája. Alfonznak még nem volt ahhoz alkalm.

De valószínűleg figyelmeztetésül fogja venni a bombamerényletet arra, hogy a népjogok megfojtásával nem lehet nemzetet, államot kormányozni. A nép végtelenül tud szeretni és még végtelenbbül tud gyűlölni. Ezt a tanítást kellett volna sok agg, tapasztalt uralkodónak megsürgönyözni a gyermekkirálynak. De csak azt sürgönyözték, hogy a merénylet gázság. Ez igaz. Merénylet bármi és bárkitől eredő, mindenütt és mindenhol gázság. Se jobb, se rosszabb kifejezés nincsen rája.

De ne legyünk egyoldalúak. Az a *gyűlölet*, mely bombát vettetett az uralkodó elé, *jogos*. A nemzet koldusan jogaiban nem zenghet dicshimnusz a királyra. Nagysága előtt nem borulhat le. Istenként nem imádkozhatja.

A gyűlöletért pedig nem lehet birói pálcát törni a nép feje felett. A mily magot vet bele a valóság, oly növényt terem a sziv mindig. Ha rosszat cselekesztek vele, gyilkos tövises virág, ha jót, olajág a termése. Ezek pedig önkéntelenül, a természet sajátja folytán teremnek.

De hogy a kéz mit tesz, azt már jól tudja a számitani tudó elme. Ezért gázság minden merénylet.

Azt a tanítást kellett volna hát megsürgönyözni a spanyol udvarhoz és etikettehez legközelebb álló uralkodónak, hogy a király vessen el a nép szivében oly magokat, mik nem a gyűlölet, hanem a szeretetet fakasztja ki a szivből.

Azt a szegény ördögöt pedig, a ki a bombát vetette, őszintén sajnálhatjuk. Egy eszme ragadta el, mely az emberiség boldogításáról sugdosott neki tündérmesét. Az a meggyőződése, hogy a világszabadság egy király megsemmisülésével közelebb jut egy lépéssel a megvalósulásához. A szándéka feltétlenül nem volt gonosz, mint eddig a legtöbb merénylőé. Csak végtelenül eszméletlen, brutális és célhoz nem vezető.

A nemzetiségiek. A nemzetiségi képviselők elhatározták, hogy minden javaslatnál fölsoznak a nagyobb vitát indítanak. A Házban ma azt híresztelték, hogy az indemnitás tárgyalását a jövő hét végéig huzzák ki. A nemzetiségiek obstruáló szándéka még inkább a nemzetiségiek ellen zudítja a koalíció anti-

pátáját. Az obstrukciót különben csupán az oláhok és tótok csinálják. A szerbek, értesülésünk szerint, nem kívánják a vita meddő és káros elhuzását. Nagy tetézéssel fogadták a koalíciós pártok Dusitzky Döme konciliáns beszédét, a melynek hazafias hangja mély hatást tett. Valószínűnek tartják, hogy a Dusitzky részéről följajlott módon parlamenti bizottság kiküldésével meg lehet egyezni barátságosan a nemzetiségekkel, vagy legalább hazafias elemekkel.

Noterelle alla seduta della Delegazione municipale.

Interessantissima certo la seduta che ieri tenne il consiglio minore della nostra città; è stato un compenso alla seduta del consiglio maggiore che ieri ci è mancata. In via incidentale osserveremo però che ci pare strano assai che mentre si vanno preparando grandiosi disegni che sono destinati a rendere americanamente miliardario il nostro Comune, ci sia nell'operosità municipale una specie di vi-stagno. Le sedute della Rappresentanza, che ora alla vigilia delle ferie estive, dovrebbero essere più frequenti del solito, si sono fatte assai rare, e sono ognora caratterizzate da ordini del giorno che alla magrezza uniscono il difetto d'ogni notevole importanza. Siamo certi che, se uno si prendesse la briga di chedere conto di ciò, nelle aule municipali troverebbe ragioni a sacchi che lo renderebbero convinto non solo della necessità, ma dell'opportunità pure che le cose procedano come procedono, che quindi cotesto corso è quello che meglio può condurre alla meta.

È va bene; rassegnamoci quindi ad attendere il prossimo autunno che le frutta migliori sieno mature. E chiudiamo l'incidente.

Veniamo alla seduta di ieri del consiglio minore. Leggiamo l'elettrizzante relazione sull'affare dell'aquila bicipite; un inno pindarico, espressione di un patriottismo elevato alla sublimità del sentimento e della parola. C'è proprio del lirismo affascinante in quello scatto del vate augurante avvenire e prosperità e di gloria, prosperità e gloria assicurate, appena l'aquila si sarà posata sull'alma torre, l'ali spiegate al volo, pronta a gettarsi, a sbranare cogli acuti e potenti artigli, col becco tagliente più che lama di Toledo chi osasse solo accennare a offesa o a minaccia. Ed è pur assicurata ormai a Fiume una generazione di eroi; poichè i figli delle forti e patriottiche donne che hanno donata l'aquila — ce lo assicura il fatidico relatore — non potranno essere che eroi, gli eroi dell'avvenire di Fiume.

Via non è lecito scherzare col sentimento patrio. Non v'è certo a Fiume persona cui non riescirà caro e bello il vedere l'aquila bicipite, il nostro carissimo stemma, spiegare le ali, imponente e simpatica, sulla cima della torre patria; ma non portiamo le iperboli sino a togliere serietà all'idea gen-

tile delle signore, non diamo alla soddisfazione legittima manifestazioni puerili. Comprendiamo che ogni atto della vita fiumana debba essere intonato alle melodie unno latine del grande maestro; ma via non può essere tollerata questa poetica cantilena, atta a suadere i placidi sonni.

Era un po' la seduta delle esagerazioni quella di iersera. Noi, lo diciamo esplicitamente, siamo ammiratori della sollecitudine gentile dell'on. Giovanni Ossoinack pei nostri giardini; è a lui che si deve se il giardino grande a Miacca è divenuto oggetto di compiacenza grande e di legittimo orgoglio della nostra cittadinanza; è lui che ha saputo fare di quello di piazza Urmeny un graditissimo luogo di convegno pel popolo, di portare a deliziosa festa di fiori il giardinetto di piazza Elisabetta. Ma nella seduta di ieri andò troppo oltre. Noi non avremmo mai creduto che, per qualsiasi ragione al mondo, si potesse alzare alla Delegazione una voce diretta a mettere ostacoli alla concessione del giardino pubblico per una festa organizzata da una società quale è quella degli amici d'infanzia, ad uno scopo così santo, così umanitario quale è la istituzione del presepio che la società stessa ha disegnato. Oh! facilitiamo la via a chi s'affatica e fa sacrifici a portare conforto, sollievo, sostegno ai sofferenti e ai deboli, ad sofferenti e ai deboli anzitutto della nostra Fiume. Non è a temersi che il pubblico daneggii le piante; ma se mai accadesse che un ramo venisse spezzato, una pianticella svelta, un fiore strapato, oh, via che cosa è mai questo in confronto al gran bene che la società si propone di fare. Non esageriamo dunque; e soprattutto gli affetti ci scaldi e ci sproni l'amore degli uomini.

HIREK.

— **Warmann Ernő öngyilkossága.** Távirati tudósításban hirt adunk tegnap Warmann Ernő öngyilkosságáról. Ma a következő részleteket közöljük:

Warmann Ernő több esztendeig kereskedelmi attasé volt Brüsszelben, utoljára pedig Londonban, de néhány esztendő előtt lemondott erről az állásáról, mert idegei nagyon megrongálódtak. Warmann nagyon költekezett, a nélkül, hogy a szükséges vagyonnal rendelkezett volna. Atyja René leányát tette meg egyetemes örökösévé. Warmann Ernő, a kinek nagyuri passziói voltak és a ki mindig előkelő társaságokban fordult meg, nem tudott megélni vagyonának kamataiból és minduntalan kénytelen volt René testvérenek támogatását igénybe venni. Warmann Ernő, miként minden esztendőben, az idén is Nizzában töltötte a telet, és minden idejét a játékszalnál töltötte. Barátjai észrevették, hogy Warmann az utóbbi időben még idegesebb lett és hogy minden ok nélkül kereste a becsületbeli ügyeket. Ez a szenvedélye valóságos mániává fajult; így a multkor mint lapunkban jelentettük is, Nizzában

minden ok nélkül provokált egy Magin nevű német mérnököt. A párbaj pisztolyra és kardra ment végbe és Warman veszedelmes kardvágást kapott a fejére. Meglehet, hogy ez a párbaj is hozzájárult elkeseredéséhez, de mindennél jobban elkeserítette örökös pénz-zavara. Ehhez járult még az is, hogy több barátjába csalódott. Ez-előtt három vagy négy nappal vissza-utazott Párisba, a hol szintén rendes lakása volt. Tegnap éjjel nagyon későn ment haza és sokáig dolgozott íróasztalánál. Cselédje ma reggel a rendes időben bement hozzá és halva találta ágyán. A gázkályha csöve ki volt nyitva és a szobát borzasztó gázszag töltötte be. Wahrmann szándékosan hagyta nyitva a gázcsovet. A rőndőrséget azonnal értesítették Wahrmann Ernő öngyilkosságáról és a megjelent tisztviselő lefoglalta a lakásán lévő leveleket és az öngyilkos végrendeletét. A rőndőrség értesítette a magyar-osztrák konzultát, a ki azonnal megette a szükséges törvényes intézkedéseket, epecsételte a lakást és gondoskodott, hogy az öngyilkos utolsó kíván-ságai teljesíthessenek. Wahrmann a többi közt ezt mondja végrendeletében: *Bele-fáradam a küzdelembe és nem tudom, miként menekülhetek meg az éhhaláltól.* Wahrmann barátainak költségén és a magyar-osztrák konzultátus támogatásával holnapután fogják eltemetni.

— **Hajsza egy csapat kivándorló ellen.** Eperjesről írják: Csütörtökön két csendőr Hertnek és Szekcsőjára között egy erdőben egy kivándorló csapatra bukkant. A csendőrök igazolásra szólították őket, mire valamennyien futásnak eredtek és eltűntek az erdőben. A csendőrök üldözték a menekülőket, akiknek sikerült a galíciai Jakaba községig el-jutni. Ott galíciai határszéli csendőrök állták útjukat, akik a menekülőket agyon-lövésével fenyegették, ha meg nem álla-nak. A kivándorlók erre megadták ma-gukat. Visszakísérték őket a magyar ter-ületre.

— **Az Ultonia megérkezése.** Ma délután érkezett meg az *Ultonia* kivándorlókat szállító Cunard-gőzös.

— **A tündérest.** Már csak néhány nap választ el a fiumei ma-gyar egyesületek által a *magyar iskolahajó* javára június 6-án ren-dezett tengeri ünnepélytől. Igen sikerült falragasz, melyet *Hevessy* mester tervezett és *Hönig* helybeli könyvnyomdája dícséretes gyorsasá-gal sokszorosított, hirdeti a közel jövő ezen eseményét. Azoknak, kik részvételüket az annak idején hirdetett határidőig bejelentették, a rendezőség a jegyeket már mind elküldte. Ki esetleg nem kapta volna meg előjegyzett jegyét, forduljon *Solymásky E. Oszkár*, tengeri hajózási főfelügyelőhöz (Tegezerészeti akadémia) vagy *Fodor Gáborhoz* (Dohánygyár). Jegy nélkül senki sem bocsátható fel a hajókra, mért csak úgy lehet a hajók tul-zsufoltságát elkerülni, ha minden egyes személy, kinek joga van a hajókra szállni gőzösönként és egyenkint már előzetesen számba vétetett.

A még fennmaradt jegyek *Hromatka* Adolf könyvkereskedésében kaphatók és pedig a „Dániel Ernő“ nevű gőzörsre személyenkint 20 koronáért, a többi gőzörsökre sze-mélyenkint 10 koronáért.

Az ünnepély céljaira a követke-ző *felülfizetések* és *adományok* ér-keztek be: *Endres Pál* 4 k., *Fazekas Béla* 4 k., *N. N.* 2 k., *Virág Jenő* 8 k., *Manastiotti Edmond* 17 k., *Pausi Emil* 2 k., *Pártos Ottó* 5 k., *Nagy Amália* 10 k., *Wertheimer József* 4 k., *Neumann Artur*

2 k., *Gaal János* 6 k., *Springer Károly* 3 k., *Martinek Gyula* 4., k., *Neuhauser Lajos* 5 k., *Fery Nándor* 2 k., *Varga Tibor* 5 k., *Kertay József* 2 k., *Leard János* 3 k., *Eidlitz Hugó* 10 k., *László Szigfrid* 3 k., *Kell Rikárd* 2 k., *Fridmann Dezső* 4 k., zimonyi *Schwarz Mihály* 26 k., *Pavlicsek Rezső* 2 k., özv. *Solymásky Károlyné* 6 k., *Solymásky E. Oszkár* 36 k., *Klein Vilmos* 4 k., *Stein-acker Artur* 10 k., *Rukavina Artur* 10 k., *Vajda János* 6 k., *Gilič Mihály* 24 k., *Fiumei nyilvános raktárvállalat* 100 k., *Lampel Béla* 15 k. 50 f., *Kolozsi Mihály* 25 k., *Kereskedelmi Csarnok* 60 k., *Ma-gyar daloskör* 50 k., *Alfonz* 40 k., összesen 511 korona 50 fillér.

— **A párisi bombamerénylet.** Kül-lönös véletlen hogy éppen egy esztendő-vel ezelőtt, a múlt év május 31-én követ-tek el az első bombamerényletet *Alfonz* spanyol király ellen, a ki akkor *Loubet* francia elnök vendége volt. A mikor a ki-rály *Loubet* elnök társaságában május 31-én éjjel elhagyta az operát, a Rue Rohan ás a rue de Rivoli sarkán szöggel megtöltött bombát dobtak a kocsija elé. A bomba tizenegy embert megsebesített, az egyik gárdatiszt lovát megölte, a ki-rály és az elnök sértetlen maradt. A mi-kor Palais Royalba érkezett, mosolyogva jegyezte meg, a király, hogy e napon nyerte el *tűzkeresztjét*. A bomba a ki-rály kocsijától balra, *Loubet* mellett rob-bant föl átlýakaszotva a kocsit. A bom-barobbanás tehát épp oly körülmények között történt, mint a moztani madridi merényleten.

— **La Commissione di sorve-glianza per la tranvia elettrica.** Oggi a mezzogiorno, sotto la pre-sidenza dell'on. Matteo Domicich, questa commissione tenne seduta, in cui, fra altro, discusse di prov-vedimenti concernenti l'esercizio della tranvia elettrica comunale.

A questo proposito ci permettia-mo di ricordare che allorché si di-scuteva il riscatto, le ragioni ad-dotte da chi più caldamente lo so-steneva — il che torna a sua lo-de poichè i fatti dimostrarono che l'operazione era grandemente van-taggiosa al Comune le ragioni di-ciamo onde il riscatto veniva giu-stificato. erano non soltanto quelle del vantaggio che il Comune ne avrebbe ritratto, ma pur quelle del-l'agio della cittadinanza. Sarebbe ora che a questo pure si pensasse. A tale uopo è assolutamente, im-mediatamente necessario che tre o quattro carrozzoni brutti, incomodi sieno messi via e sostituiti da de-centi, realmente corrispondenti al comodo dei cittadini ed anche all'esigenze dell'igiene. Quei carroz-zoni stretti, con sedili su cui si sta a grande disagio, sono poco meno che ermeticamente chiusi; pare che le finestre non possono tenersi aperte appunto per la strana costruzione loro; e in questi giorni che il cal-do si fa sentire, c'è da soffocare.

— **Kirándulás Plitvicére.** A tenger-parti m. kir. állami tisztviselők egyesü-letének vigalmi bizottsága számolva több tag azon óhajával, hogy a híres plitvicei tavakat meg akarnák látogatni, június hó 29-ikétől július hó 2-ig terjedő időszakra tervez ezen tavakhoz kirándulást. A részt-venni óhajók a részvételi díj előzetes lefizetése mellett június 15-ig jelentkez-hetnek az egyesület pénztárosánál: *Fo-dor Gábor* urnál (Dohány-gyár.) A ki-rándulás mintegy 40—50 koronába fog kerülni személyenkint, minden egyéb kedvezmény nélkül az összes uti- és el-látási költségeket beleértve. Minthogy úgy Zenggben, mint Ogulinban legfeljebb

4—5 kocsi kapható és egy-egy kocsin több mint 3—3 személy nem ta ál helyet legfeljebb 30 személy jelentkezhet ezen kirándulásra. A mennyiben több mint 14 személy jelentkezik, a kirándulás két irányban lesz vezetve. A kirándulók egyik része 29-én délután 11¹/₂ órakor indul a rendes zenggi gőzössel Zenggbe és a gőzösnek odaérkezése után azonnal foly-tatja útját kocsin Ottocsacra, hol meghál és reggel megy tovább Plitvicére. A má-sik csoport 29-én reggel 8 órakor indul vasuton Ogulinba és onnan kocsin Plit-vicére. Azok, kik Zenggnek indultak július 2-án reggel 8 órakor érkeznek Ogulinon keresztül, az Ogulinon keresz-tül utazók pedig ugyancsak 2-án reggel 9 órakor Zenggen keresztül vissza Fiu-méba. A teljesen részletes program-m csak június 20-án fog a jelentkezettek közöltetni, mert ez csak a résztvenni óhajók számának pontos ismerete után állítható össze véglegesen.

— **Cápa az Adriában.** Pólából írják; Tegnap reggel 9 órakor egy kereskedelmi hajó legénysége egy 5 méter hosszú cápát fogott a Quarnero bejáratánál. A cápa ha-sában két delphin és egy lónak csontmaradványait találták. A szőr-nyeteg súlya mintegy 2000 kilo-gramm.

— **A reggeli lapok hírei. Öngyilkossági kísérlet az ipariskolában.** Boschán Viktor szekszárdi születésű tizenhat esztendő-s ipariskolai tanuló tegnap délután öt óra tájban a József-körút 6. száma alatt levő ipariskolai épületben öngyilkossági kísér-letet követett el. Az egyik tanteremben revolverrel föbelötte magát. Aligha éri meg a reggelt. — **Halálos szerencsétlenség egy színházban.** Párisból jelentik: A Co-médie Française* tegnapi előadásán egy frakkos ur a harmadik felvonás megke-zése után erkélypályából a nagy elő-csarnokba ment, mert rosszul volt. A frakkos ur egyszerre elszedült és a lépcsőkoriáton át lezuhant a mélységbe, ahol összezúzott fejfel terült el. A közön-ség nem tudta meg az esetet. A szeren-csétlenül járt ember felesége szintén a színházban volt s végignézte az előadást.

— **A brüsszeli békekonzferencia.** Junius hó 2-án tartja Brüsszelben az interparla-mentális békeszövetség fótanácsa ülését. A magyar csoport részéről a fótanács ülésén ez alkalommal Apponyi Albert gróf kérésére és megbízásából Nagy Emil dr. országgyűlési képviselő fog részt venni, aki a tegnap éjjeli express-sonattal Brüsszelbe utazott. — **A föllirati bizottság.** A föllirati bizottság tegnap meg-alakult. Elnökévé Széll Kálmánt, előadó-jává Ballagi Aladárt választották meg. A bizottság elkészíti a trónbeszédre az in-tézendő válaszföllirat tervezetét és azt szerdán terjeszti a képviselőház elé. — **Minisztertanács.** Tegnap este a kormány csaknem valamennyi tagjának részvétel-ével minisztertanács volt, a mely a késő esti órákig tartott. — **Titokzatos halál.** Báró Perényi Gábor dzsidáskapitányt ma-délelőtt dr. Herbst Adolf ezredorvos fel-boncolta. A boncolás megállapította, hogy a kapitányt agyszélhűdés érte. A daliás kapitány temetése szombaton délután lesz, amelyen résztvesz a 16-ik huszár-ezred egy százada s a helyőrség tiszti-kara.

Színház Zene, Művészet.

* **A színészek távozása.** Teg-nap este a nyolc órai budapesti gyorsvonattal egy sereg színész és színésznő távozott el. Nem tehet-jük, hogy egyikről, másiktól ne emlékezzünk meg. Némelyik része még itt maradt, de már azok is bucsuzóban vannak. Általánosság-ban, mindnyáján megérdemlik, a dícséretet azért a buzgalomért, mit kifejtettek, hogy a közönséget jó előadásban részesítsék. Felemlítjük a művésznők közül első sorban *Rédey Szidi* primadonnát. Gyönyörű hangját sok előadásban élvezhette a közönség. Legnagyobb sikereit a *Lysistratában*, a Gábor diák sze-repében, az *Ilka* első előadásában,

a *Cigánybáró*-ban a *Szaffy* szere-pében, *János vitézben*, *Koldus diák-ban*, a *Bohéméletben* szerezte meg. *Albert Erzsike* szintén kivette a részét az ünnepeltetésből. Valószí-nűleg jó szívvel fog visszaemlé-kezni a fiumeikre, kik méltányolni tudták tehetségét. Nagyon kedves János vitéz volt, Gábor diákban is nagy sikert aratott. Általában minden szerepét lelkiismeretesen, tudással és érzéssel játszotta. *Me-zey Jolán* a színházi szezon kezdetén nagyon sokat szerepelt. Rövid idő alatt népszerűsége tett szert. A Csöpségben a „csöpséget“ ját-szotta nagy sikerrel s a többi sze-repekben is mindig kitűnő volt. Érthetetlen okokból az igazgató *Mezey Jolánt* is levette a műsorról, tán mert megsokallotta a sikereket. *Sugár Jolán* leginkább a *Vig* öz-vegyben játszott jó sikerrel. Szin-tén jó másodrangu művésznő. *Berczik Margit* diszkrét, finom já-tékával mindig kiérdemelte a dí-cséretet. A drámai színésznők sorá-ból magasan kiválik *László Irén*. Nagy jövőt jósolunk neki. *Haraszi Micike* sok értékes sikert aratott. Igazi művésznő. Feladatát, szere-pét mindig átérti. Játékában a gondolat és az érzés szépen nyil-vánul meg. A férfiak közül *Papir Sándor*, *Virágh* Ferenc, *Hajagos Károly*, *Sárossi Andor*, *Sáfrány Vilmos*, *Csolnakossy Gyula*, *Bejczy György*, *Szöke Sándor*, *Csiky László* tűntek ki. Fáradságukért dícséret illeti *Gellért Pál* és dr. *Bródy Miksa* karmestereket.

* **Andorfy botránja.** *Rédey Szidi* ügyével kapcsolatban a sötét alvilág minden fekete lakója megmozdult. Han-gos vádak, kifogások hangzanak. Minden szóból a harag beszél. Pedig egy jó ma-gyar példabeszéd azt tartja, hogy a ki haragszik, annak nincsen igaza. Már pe-dig Andorfy et consortes rendkívül ha-ragszik. Rédey nem, mert érzi, tudja igazságát s azt el kell ősmernie minden jóindulatu, lelkiismeretes embernek. Su-lyos vádként emlegetik, hogy nem volt népszerű. Valóban, nem volt népszerű bizonyosok előtt, kik megkivánják csekély szolgálatuk jutalmául, hogy a művésznő bóköljön fünek-fának. Hogy pedig meny-nyiben csinált üres házakat, azt például egy *Gül-Baba* előadása bizonyítja, mely alatt utolsó helyig megtelt a színház. A *Lysistrata* két előadása, melyben a kö-zönség pártatlan elismeréssel volt nagy énekudásáról s így tovább, soha sem volt oka az üres házaknak. Sok dédel-getett művésznő azonban nem egy kongó színházat teremtett meg. A mi pedig a színházi bírósági ítéletet illeti, arra von-atkozólólag a következő megjegyzéseink vannak. Öszinte részvétellel vagyunk azok iránt, kik abban a bíróságban részt vet-tek, mint bírák.

A szolgáltság a föllöttes iránti alacsony szolgálatkésztség hozta meg ott a vád-lott kihallgatása nélkül az ítéletet, mit az sem ment, hogy Rédey állítólag meg-jelenhetett volna a tárgyaláson. A szin-házi bíróság ítélete minden jó ízlésű emberben a felháborodást és a megve-tést keltneti csak fel. Ha kihallgatás nél-kül ítélnek el azt, ki az életre tör, tiltakoznak az igazságtalanság el en.

Az igazgató egész társulatát személyes érdekeinek védsére használja fel. Még a becsületet is bérbéveszi. Sajnos, hogy akad, aki adja.

A közönség függetlenül meg tudja alkotni a véleményét az igazgató ur mű-veleteiről. Vagy nem igaz? Az utóbbi idők számos üres színháza — mint a hogy be is vallják — bizonyította be. Csak a sors iróniája folytán azoknak a hangját lehet hallani Rédey ellen, a kik

nem függetlenül, hanem érdekből és a befolyás hatása alatt mernek a színházi bíróság ítéleténél is kislelkűbb ítéletet mondani. Ezzel azonban többet ártnak önmaguknak, mint használnak.

Az Országos Színészegyesület tanácsa bölcs figyelmébe ajánljuk Andorfy igazgató urat. Az ilyen ember kezéből ki kell venni a koncessziót, ki a színpadra vitte személyes gyűlölködését s azzal nagyon rossz nevet szerzett Fiumében a magyar színészetnek.

Rédey Szidi ügye is pénzügyi dolgokból indult ki. Havi fizetését utólagos, apró részletekben kapta meg mindig, mint a társulat sok más tagja is. (Nyílt színházi udvarban hangzott a gyakori panasz.) Tehát mért nem mondotta ki Andorfi nyíltan, hogy a magas gáziért üldözi a mindenütt, Budapestben is elősmert, legjobb énekesnőjét. A bíróságnak is azért kellett ily hirtelen ítélő-ítéletet hozni, hogy az ítélet alapján a művész fizetését visszatarthassa. Meg is tette. Az igazságos, világi bíróság azonban lealázó ítéletet hozott rájuk azzal, hogy szavukat kutyában se véve, foglaltatta le Andorfi egész lovtárát.

Az ítélet pedig, melylyel Rédeyt sérteni akarták, sérti az ítélethozókat, sérti a helyesítőket, csak Rédeyt nem sérti. Az igazságosabb bírák egy tollvonással fogják ezt az éretlen ítéletet keresztül huzni.

Irájk, hogy Rédey Szidi népszerűtlen volt, sőt még a tehetségét is letagadják. Ezért indokolt a fizetésnek lefoglalása. Vaj' mit mondanának azok az urak, a kik ezt „irják“, ha viszont az ő fizetésüket tartanák vissza azzal az — kijelentjük nagyon igazságtalan — indokkal, hogy nem toll, hanem lapát való a kezükbe. Ugy-e tiltakoznának? Igen. Mi pedig védelembe vennők őket. Mert a mikor szerződötték őket, tudták, hogy állítólag mit nem tudnak s a munka elvégre munka, akár írósztal előtt, akár színpadon, akár pedig a szabad ég alatt folyik is az. S azt meg is kell fizetni, urak.

* **Sárossi Andor a Népszínházban.** Az Andorfi-társulat egy tehetséges, fiatal tagját, *Sárossi Andor* baritonistát szerződtette a Népszínház. Sárossi Andornak kevés alkalmat volt Fiumében bizonyágot tenni tehetségéről, de néhány szerepében is meggyőzte a közönséget arról, hogy rövid idő múltán akár mily nagyobb társulatnak is hasznos és népszerű tagja fog lenni.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 2. Justh Gyula a képviselőház elnöke ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg az ülést.

Az alelnökök fizetése.

A napirend előtt *Vlád Aurél* nemzetiségi képviselő szólalt fel. Indítványozza, hogy határozza el a Ház, hogy az alelnökök ne kapjanak fizetést.

Az indemnitás tárgyalása.

Folytatták az indemnitás tárgyalását. *Pop Cs. István*, nemzetiségi képviselő nem szavazza meg az indemnitást. A nemzetiségi kérdésekben nem lát a kormány részéről támogatást. *Kovács Ernő* függetlenségi képviselő válaszul a beszédre. Erősen megtámadja a nemzetiségi képviselőket.

Wekerle Sándor válasza.

Ezután nagy figyelem mellett *Wekerle Sándor*, miniszterelnök emelkedik szólásra. Főképpen a nemzetiségi képviselők támadásaira válaszol. Vissza utasítja a kormány ellen felhozott vádakát. A nemzetiségi képviselők a kormány hibájául róják fel, hogy programjukba nem vették fel a nemzetiségi kívánságok védelmét. Ez *Wekerle* szerint lehetetlen is. A kormány törvényes alapon az egész ország népének jóvoltáért működik. Amiről ők beszélnek az pártkérdés, országos dolgokba nem lehet kívánságaikat beiktatni. Ami elvben sokszor szépen hangzik, az a gyakorlatokban sokszor megboszulja magát.

Egy képviselő hirtelen halála.

Budapest, június 2. *Lukács Gyula* országgyűlési képviselő ma délelőtt hirtelen meghalt.

La morte di un deputato.

Budapest 2. Il deputato *Giulio Lukács*, quarantottino, noto a Fiume, ove dimorò parecchio, è morto improvvisamente per insulto apoplettico.

Parlamento ungarico.

Budapest, 2. La seduta della Camera viene aperta alle 10 precise dal presidente *Justh*.

Prima che si passi all'ordine del giorno il deputato nazionalista *Vlad* presenta una proposta chiedente che ai vicepresidenti sia tolto il maggiore emolumento che godono.

Ivan Pap pure nazionalista non vuole accordare l'indennità, perchè non ha fiducia nel ministero il quale non riconosce i diritti delle nazionalità non magiare.

Ernő Kovács, deputato quarantottino si scaglia indignato contro i nazionalisti e li taccia di nemici della patria.

Prende quindi la parola il presidente dei ministri *Wekerle*, il quale risponde a tutti gli oratori, ma soprattutto ai nazionalisti, i quali hanno fatto rimprovero al ministero che nel suo programma non si è occupato della nazionalità. *Wekerle* risponde a questo essere perfettamente vero, ma il governo non se ne è occupato perchè l'occuparsene è impossibile. Il Parlamento e la nazione riconoscono un solo diritto, la nazione è una sola; il lamento viene da un partito, e un partito non è la nazione.

Ad ogni idealmente è bello e giusto ciò che pretendono i nazionalisti, ma nella pratica si mostra inattuabile e soprattutto pericoloso all'idea dello Stato. Egli chiede l'indennità non tanto come fiducia al ministero, ma perchè cosa indispensabile a ristabilire l'ordine nell'amministrazione dello Stato, dei comitati e dei municipi.

Tutti i deputati alla fine del discorso balzano in piedi e fanno a *Wekerle* una lunga entusiastica, frenetica ovazione.

SPORT.

A „*Budapesti Atletikai Klub* kirándulása nagyszabásúnak ígérkezik, mert a Fiumei Atletikai Klub közti football-mérkőzésen kívül atlétikai és tornászati versenyek is lesznek. A program a következő: 1. 100 yardos síkfutás, 2. magasugrás, 3. 803¹/₂ méteres síkfutás (handicap), 4. súlydobás, 5. távugrás, 6. staféta futás 1000 m., 7. hármassugrás, 8. tornaszámok (bak, korlát, nyújtó, magasugrás), 9. lapdatávugrás, 10. lapdarugó mérkőzés a B. A. K. és a F. A. C. első csapatai között.

Csapatösszeállítás:

B. A. K. Kormos
Fey, Rácz
Fitt, Gerő, Medveczky
Preis, Halász, Oldal, Baross, Fischer.
Mathias, Fink, Cowie, Buzásy, Hölczl,
Nachitz, Freischmann, Singer,
Kreiner, Gulyás
Schön D. F. A. C.

Bíró: *Neuwelt Emil*. Esetleges nevezések a verseny megkezdése előtt a helyszínen is elfogadhatnak. Nevezési díj számonként egy korona, a stafétafutásban csapatonként nyolc korona.

Nevezések már eddig is szép számmal vannak és remélhető, hogy egynéhány fővárosi kitűnő atléta is lejön a versenyekre. A versenyek a Magyar Athletikai Szövetség szabályainak vannak alávetve és nyílt jeleggel bírnak. A szövetség ktküldöttje *Pick Pál*. A budapesti atléták vasárnap reggel fél nyolc órakor érkeznek külön vonaton s fogadásukra a fiumei atléták nagy előkészületeket tesznek. A versenyek kezdete vasárnap d. u. 3 órakor lesz, este fél kilenckor dijkiosztás a Deák-szállóban, társas vacsorával egybekötve melyet táncmulatság követ.

A nagyvilágból.

** **Léghajón az északi sarkra.** *Veilmann* amerikai újságíró a „*Chicago Record Herald*“ megbízásából a szerencsétlenül járt *André* merész vállalkozását, léghajón menni az északi sarkra, megismételni. *Wellmann* jelenleg Párisban tartózkodik. *Godardnál*, a híres léghajós-nál rendelt kormányozható léghajó összeállítását ellenőrizze. Augusztusban elutazik a Spitzbergákra, hogy ott próbautakat tegyen. Léghajón 75 napi eleséget akar vinni és azonkívül egy „automobil-szánt“ és drótnélküli táviratozóással állandó összeköttetésben akar maradni a Spitzbergákkal.

** **Dinamitrobbanás egy vasúti állomáson.** *Herbestal* poros határszéli városból jelentik, hogy a szemben fekvő *Welkenräd*t hollandiai vasúti állomáson ahol átalakító munkálatokat folytatnak, tegnap felrobbant egy dinamittal töltött lása. Három ember és pedig egy 14 éves fiú, egy munkás és egy közelben dolgozó vasutas életüket veszítették. A robbanás ereje egy vasúti kocsi felborított és ez maga alá temetett egy munkást, akinek mindkét lába eltört. A robbanás az állomási épületet is megromgálta.

** **Az amerikai bevándorlás.** „A bevándorló“ című new-yorki újság közli a következő adatokat: A magyarországi bevándorlás vaíamivel apadt, habár a múlt héten is kétezerhamincki encen érkeztek ide hazulról, köztük 372 magyar, 868 tót, 242 sváb, 396 horvát, 151 oláh. New-York államban maradt 35 magyar, 69 tót, 10 sváb, 11 horvát, 9 oláh. Pennsylvaniába ment 39 magyar, 88 tót, 21 sváb, 32 horvát, és 20 oláh. Ohio államba uta-

zott 46 magyar, 78 tót, 33 sváb, 13 horvát, és 25 oláh. New-Jersey államba ment 15 magyar, 98 tót, 56 horvát és 9 oláh. Connecticutbe ment 16 magyar, 39 tót, 5 sváb, 5 horvát. West Virginiába ment 22 magyar, 85 tót, 4 sváb, 44 horvát és 18 oláh. Missouri államba ment 29 magyar, 42 tót, 45 sváb, és 14 horvát. Michiganbe utazt 53 magyar, 97 tót, 11 sváb, 41 horvát, 21 oláh. Delawareba ment 16 magyar, 15 tót, 10 horvát. Illinois államba ment 38 magyar, 101 tót, 28 sváb, 48 horvát és 22 oláh. Indianába ment 56 magyar, 115 tót, 33 sváb, 48 horvát és 27 oláh. Wisconsinba utazott 8 magyar, 41 tót, 52 sváb és 21 horvát. Coloradobá ment 7, Californiába 25 és Montánába 19 horvát.

** **Egy török nagykövet furcsa helyzete.** Londonból jelenti a „*Daily Telegraph*“ washingtoni tudósítója érdekes és a maga nemében páratlan diplomácia titokról rántja le a leplet. Eszerint *Csehib* bége washingtoni török nagykövet, aki már ötödik esztendeje, hogy elfoglalta állását, még nem nyújtotta át Roosevelt elnöknek megbízólevelét, még pedig azért, mert az *Mac Kinley* címére van kiállítva. Új megbízólevelét azért nem állították ki a részére, mert ismerve a szultánnak a merényletektől való rette-gését, eddig még nem akadt ember, aki a szultánnak meg merte volna mondani, hogy *Mac Kinley* meggyilkolták. *Csehib* bégeet Roosevelt ugyan elismerte a szultán képviselőjének, de ez nem történt meg hivatalos formában s ezért a nagykövet csak kisebb jelentőségű ügyeket intézhet el.

** **Egy angol hadihajó katasztrófája.** A „*Montagu*“ angol sorhajó — mint Londonból jelentik — a napokban *Shutters Point* mellett *Lundy Island* déli oldalán zátonyra jutott. A hajó mindkét csavarát elvesztette. A drótnélküli táviró állomás a fedélzetre esett, a hajó elő-részen pedig rész támadt, minek következtében a gépek, kazánok és fűtőrekeszek viz alatt állanak. A hajó megmentésére számos vontatógőzöst küldtek ki. Egy később érkezett távirat szerint a hajó egész feneké össze van roncsolva és oly gyorsan ömlik bele a víz, hogy menthetetlen. A hajót 1903-ban építették 35 millió korona költséggel. Fedélzetén 750 főből álló személyzet volt.

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókocsi Társaság“

fürdőtelepe egész éven át nyitva.

Iroda: **Stefánia szálloda.**

Sürgöncim: **Kuranstalten Abbazia.**

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a leg-elegánsabban újonnan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvizvezeték, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: **Stefánia** szálloda, **Quarnero** szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, **Amália**, **Angiolina**, **Flóra**, **Laura**, **Mandria**, **Siatina** villák stb.

A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babérrerdőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, *Lajos Victor* főherceg meleg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A **Quarnero** kávéházban, a **Glacier** pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében és nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb hírv konyha. Saját borpince! 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas étterem nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (**Quarnero**) és a szigetcsoportha (**Veglia**, **Cherso**).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szives készséggel válaszol a „**Nemzetközi Hálókocsi-társaság** fürdőtelepeinek igazgatósága.“

Abbazia Stefánia szálloda.

Hela szájviz,

Sternbach gyógyszerésznél táblácska alakban, a jelenkor legjobb szájvize. Elismerő levelek **Trani** grófné ő királyi fensége, báró **Weigel** tábornagyától, stb. stb. Egy üveg ára 1 korona. **Abbazia-gyógyszertár.**

